

Когнітивно-інтерпретаційний підхід до аналізу знакової природи креолізованих віршованих текстів

О.О. Вялікова*

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна

*Corresponding author. E-mail: sinoyo@nm.ru

Paper received 08.11.15; Accepted for publication 20.11.15.

Анотація. У статті аналізується знакова природа креолізованих віршованих текстів, під якими у роботі розуміються фігурні вірші, конкретна поезія та заум. Автор зупиняється на ретельному вивченні семіотики тексту взагалі, та особливостях креолізованого віршованого тексту зокрема. Досліджувані методики вивчення візуальної поезії об'єднані у статті у когнітивно-інтерпретаційний підхід, оскільки їх автори спираються на аналіз сприйняття окремих елементів візуалізованого тексту та інтерпретацію тексту загалом.

Ключові слова: семіотика тексту, візуальна поезія, креолізований віршований текст, знакова природа, методика аналізу.

Вступ. У семіотичних дослідженнях смисловим центром терміноелемента “текст” є знак, суперзнак, складний мовний знак чи то макрознак, як от: “деякий макро- або суперзнак, який уміщує в собі всі інші сутності (фонему, морфему, синтагму і т. ін.) як складники знаку (або, ймовірно, мікро- чи то субзнаки)” [18, с. 79]. Основною ознакою такого погляду на текст є наявність інформації в семантично організованій послідовності знаків. Смисловизначальним є те, що цим терміном позначають знакові утворення вербального та невербального походження, зокрема твори мистецтва, музичні твори, німе кіно, одне слово: культура в цілому представляє собою текст у його знаковому вияві. Знакову характеристику креолізованого тексту як “мовної графічної інформації та частково немовної – адитивної (запис музики, шумів тощо) та зображувальної” представлено С.Г. Кулешовим [11, с. 143].

Короткий огляд публікацій за темою. У семіотичі поняття тексту має широке тлумачення: текст – це наповнена смислом структура, яка складається зі знаків [16]. Р.Т. Гром'як та Ю.І. Ковалів визначають текст як будь-яку послідовність знаків, зведену за правилами певної системи мови [12, с. 662]. Дискусійним також залишається питання про знаковий статус тексту. У зв'язку з цим виділяються такі основні погляди: 1) текст – це мовний знак (П. Хартман, В. Дресслер, Д. Фівегер); 2) текст – це мовленнєвий знак (Н.І. Серкова); 3) текст має знакову природу, проте не є знаком (М.Я. Димарський) [там само].

Зауважимо на глибокій дискусійності знакової природи тексту, яка в ініціації М.Я. Димарського означена як “сплокуса семіотикою [7, с. 29]. Головним доказом знаковості мови, але незнаковості тексту в авторській інтерпретації, є феноменологія, потенційна безмежність і необліковуваність текстового поля, неоднозначність його сприйняття тощо.

Ціллю статті є проаналізувати знакову природу креолізованого віршованого тексту та представити наявні методи його вивчення.

Результати та їх обговорення. Х. Штьокл вважає, що суть креолізації полягає у тому, що різні семіотичні системи об'єднані і взаємопов'язані на різних рівнях (синтаксично і семантично) [29, с. 206].

Оскільки спілкування це діяльність, що відбувається по шаблонах, можна було б очікувати цілий набір текстових виражальних прийомів і технік набору, використаних для зв'язку візуального та вербального змісту [29, с. 204]. Завдання семіотики тексту, мультимодальної семіотики виявити ці шаблони і змоделювати як

зображення та мова співпрацюють для формування зв'язного цілого [там само]. З точки зору когнітивістики, ці дві основні семіотичні системи йдуть пліч о пліч в будь-якому разі, оскільки розуміння мови зазвичай означає мислено уявляти речі, тоді як розуміння зображення зазвичай потребує знання мови, комунікативних процедур і сталих виразів [28, с. 18]. Як зазначив Андрусопулос [25] більшість типів тексту “побудовані вербально, але структуровані й організовані візуально”.

За Х. Штьоклем модель розуміння креолізованого тексту освітлює два моменти. По-перше, за нею візуальне розуміння уявляється як послідовність стадій, на яких реципієнт обирає декілька основних перцептивних та когнітивних завдань. Хоча ці стадії організовані послідовно, вони не потребують зафіксованого розташування. Найкраще розглядати модель як індивідуально гнучкий процес, цикл, який може бути повторений й доступний у будь-якій точці. По-друге, кожна когнітивна операція залучує, що найважливіше, акт розпізнавання окремих зображувальних елементів. Тож на кожній стадії процесу розуміння реципієнти класифікують те, що вони бачать, і відносять це до певного типу зображення або візуального шаблону. Створення смислу у візуалізованому тексті за Х. Штьоклем відбувається наступним шляхом [28, с. 115–129]:

1. Ще до того, як глядачі усвідомлюють зміст картинки, вони роблять здогадки щодо функції та цілі даної картинки. (Це легко зробити в рекламному тексті, адже глядач знайомий із виглядом та способом розміщення реклами, проте у візуальній поезії потрактування є значно більш широким й ускладненим.)
2. Розуміння образу передбачає бачення візуальних форм (гештальтів) та об'єднання їх для утворення повнозначних знаків (суть). На цій стадії глядачі ресструють якість картинки: вони помічають, чи простий або складний в неї дизайн, чи легко її прочитати та чи підпадає вона під їх або будь-який інший естетичний стандарт.
3. На наступній стадії глядачі намагатимуться сформулювати ідею змісту картинки. Тут працюють два нюанси: опрацювання зображеного та контекст або ситуація.
4. Зрештою, два семіотичні коди повинні об'єднатися аби виробити загальне повідомлення.

Використовуючи теорію знаків Ч. Пірса, А.Г. Степанов побудував типологію фігурних віршів, комплексно дослідив участь ритму, метру, інтонації, рими в семантизації строфи [20]. На прикладі фігурних вір-

шів вченим досліджується семантика візуальної графіки, яка реалізує відношення фігури, що розуміється як знак, до того, про що говориться у тексті як репрезентованому об'єкті.

Візуальна поезія поєднує в собі словесне та образотворче мистецтво завдяки створенню словесно-зорового образу [4]. Так, за визначенням М. Сороки, текстовий символ (а це може бути літера, слово чи речення) є “елементом зорового образу завдяки специфічному його розташуванню в зображенні чи в об'єкті”, а під час синтезу текстового символу та зображення виникає “автономний символ”, основою якого є дихотомія ТЕКСТ-ЗОБРАЖЕННЯ [10, с. 397]. У переважній своїй більшості дихотомія ТЕКСТ-ЗОБРАЖЕННЯ виражає саму ідею конкретного візуального вірша. Характерною рисою також виступає динаміка сприйняття, відчуття перцептивного й семантичного руху [4].

Дослідження, що пов'язані з візуалізацією поетичного жанру, стають популярними в зв'язку із інтересом до гіпотетичних наслідків глобалізації, що зростає з кожним роком, оскільки спочатку візуальна поезія створювалася як жанр на стику поезії та мистецтва (живопису, графіки, скульптури, прикладного творчості), що був і покликаний стерти межі мовних відмінностей [13, с. 12]. Сучасного поета не може не хвилювати те, як його творіння виглядає на папері. У результаті розвитку комп'ютерних технологій стало нескладно змінювати довжину рядка, відстань між строфами, а також розмір і, що важливо, колір шрифту. Всі ці метаморфози трансформують зміст самого твору [там само].

Крім особливих структурних ознак у візуальній поезії можна також виділити графічну образність, нелінійність сприйняття, а також відносно індивідуальність інтерпретації та багатогранність значення, що було розкрито в ній – характеристики, властиві і символу. Твори візуальної поезії можуть виступати в ролі символу, а значить, й інтерпретувати їх потрібно виходячи з символічних характеристик, вважає В.О. Липчанська [13, с. 14–15].

Елементи креолізації допомагають звести до мінімуму кількість вербального тексту, будучи ефективним інструментом “пакування” частини змісту, запобігання інформаційному перевантаженню, виводячи з вербальної сфери прагматичну складову тексту [23].

Наративність візуального віршованого тексту проголошує В.П. Бедрик [2, с. 35]. Якщо справедливо говорити про алегоричність, в певних випадках, зображення, то також виправдано буде назвати структуру візуальної поезії – візуальною риторикою. Візуальні знаки, хоча й можуть бути укладеними в окрему мову, в цьому випадку не творять її. Вони підкоряються правилам літератури як часового виду мистецтва. Про це також свідчить поєднання їх в одному тексті з власне лінгвістичними знаками. Візуальні символи без цього поєднання та підпорядкування не є літературою, поезією, можуть бути алегоричним живописом, символами у графіці тощо, які призначені ілюструвати літературу, а не бути нею. Безперечно, візуальні знаки в поезії мають власне значення, але його не варто намагатися відділити від значення тексту загалом, бо в такому випадку замість дешифрування отримаємо розрив мінімальних одиниць змісту [там само].

На іконічності знаків-конституентів КВТ зупиняється В.П. Бедрик. Реципієнт діє в “неочікуваному контексті”, на що спрямована загалом уся так звана курйозна поезія [2, с. 36]. Тому спочатку намагається змінювати дискурс, а вже потім пристосовуватися до нього. Людське ж сприйняття прагне навіть посилити зв'язок іконічного знаку з позначуваним. Хоча загалом будь-який знак не самототожний. Іронія, жарт і гра у візуальних типах поезії, з одного боку, покликані увиразнити “зашифровані” змісти, а з другого, не будучи “справжніми” висловлюваннями, сприяють “обману” або герметизації змісту, який не має бути затемненим в посланнях, плакатах, візуальній поезії [там само].

Коли автори творять візуальну поезію, експериментуючи з побудовою й розміщенням рядків, шрифтом тощо, активізуються враження реципієнтів як читачів і водночас як глядачів [14, с. 223].

Матеріали та методи. Н.Д. Мочернюк пропонує інтермедіальну методологію в підході до аналізу просторової специфіки літературного твору у взаємодії з образотворчим мистецтвом [14, с. 219]. У сфері інтермедіальності художній простір є одним з важливих чинників, що розкриває позиції літератури як найбільш універсального виду мистецтва, здатного конвертувати у слові інші його види, зокрема візуальні. Інтермедіальність передбачає організацію тексту через взаємодію мов різних видів мистецтва й визначається як особливий спосіб організації тексту та специфічна методологія аналізу й окремого художнього твору, і мови художньої культури в цілому [там само].

Згідно з типологією, заснованою на інтерпретації відношень у семіотичному трикутнику, перший тип інтермедіальних зв'язків передбачає моделювання матеріальної фактури іншого виду мистецтва у літературі, отож мова йде про візуальні форми в поезії чи прозі (паліндроми, акростиhi, анаграми тощо). Оскільки цей тип зв'язків орієнтований на зовнішні елементи тексту, то розглянуті вище взаємодії поезії і графіки, зокрема щодо особливостей моделювання простору, тяжіють до нього [14, с. 222–223]. Другий тип інтермедіальних зв'язків передбачає проєкцію формотворчих принципів візуальних мистецтв у літературному тексті. Практика інтермедіальних досліджень на пограниччі літератури й живопису небагата на такі студії [14, с. 224].

Антропоцентризм сучасної лінгвістичної парадигми змушує науковців більшою мірою звертатись до інтерпретативного аналізу з суб'єктивними когнітивними перцепціями поетичного тексту взагалі та креолізованого віршованого тексту зокрема. Дослідники останнього стверджують, що візуальна поезія може змінювати нашу свідомість [9]. Там, де людині з лінійно організованим сприйняттям привиджуються ознаки хаоса, поет вбачає можливості іншого порядку [там само].

Проблема інтерпретації конкретних поетичних текстів полягає у тому, що із самого початку ця поезія позиціонувалася як така, що не виступає відображенням жодного явища оточуючої дійсності, не передає переживання автора і існує не для того, щоб втілювати на графічному рівні певні абстрактні ідеї нематеріальної дійсності, а для того, щоб просто існувати – бути самоцінним, незалежним елементом надпредметного світу [19]. Внаслідок такої прагматично-інформаційної самодостатності ця поезія відкидає і один із найважливіших компонентів інтерпретаційного аналізу, а саме –

металінгвістичний контекст. Принаймні, у розумінні останнього як сукупності основних джерел отримання додаткової інформації про будь-який літературний твір, таких як світогляд та ідейно-ціннісні переконання автора, причини задуму та умови практичної реалізації окремих частин та загальної сюжетної лінії цього художнього тексту, культурно-історична ситуація, на тлі якої його було створено, та багато інших чинників нелінгвістичного характеру, що допомагають краще зрозуміти прямі та метафоричні значення, закладені вже у безпосередньо лексико-граматичних одиницях тексту художнього твору. У процесі інтерпретації конкретних поезій спиратися на усі ці джерела інформації не є можливим, тому перед інтерпретатором відкривається широкий обрій можливих варіантів тлумачення тексту, що базуються на його суб'єктивному сприйнятті і баченні змісту. З огляду на це Г.О. Скалевська вважає, що інтерпретація конкретних поезій відбувається за умов взаємодії світогляду читача із самим текстом, а не із світоглядом якогось конкретного автора [там само].

Окрім проблем, пов'язаних із складністю визначення металінгвістичного контексту, багато питань стосовно інтерпретації окремих текстів конкретної поезії виникає і на рівні їх суто лінгвістичного контексту. Виникає це внаслідок того, що лексичні та граматичні елементи цих текстів, як правило, не об'єднуються між собою за принципом логічних зв'язків. Значна кількість конкретних поезій будується за принципом суто графічної поєднаності лексичних та знакових елементів, що не вступають між собою у жодні граматико-семантичні зв'язки [там само].

Досліджуючи креолізований віршований текст, В.О. Липчанська використовує “порівняльний стилістичний, структурний та семіотичний аналізи текстів візуальної поезії” [13, с. 13]. Дослідниця доходить висновку, що “візуальна поезія не стільки працює на сенс, скільки навпаки, робить його вторинним, текст розшаровується на два рівня, які не сприймаються одночасно: образотворчий і вербальний, і другий зазвичай програє” [13, с. 15].

Дослідниця курйозної поезії О.П. Ткаченко використовує метод стильового аналізу, який передбачає вивчення літературних творів у відповідності до законів мистецького розвитку певного історичного періоду [22].

У монографії Г. Д. Клочек для розкриття засобів візуалізації використано потенціал рецептивної поетики, головний методологічний принцип якої полягає в моделюванні за допомогою психологічного інструментарію процесу сприймання художніх текстів [8].

Один з придатних методів вивчення афективних (емоційних) реакцій на візуальні ефекти є eye-tracking (стеження за рухом очей) [26]. Ця методика в першу чергу була використана в читанні, але стала дуже важливим інструментом у вивченні візуальної комунікації. Eye-tracking дає нам здатність проникнути в суть розподілу візуальної уваги в плані того, які елементи обслуговуються, як довго, в якій послідовності і як ретельно. Це надає дані про сприйняття і пізнавальні процеси при взаємодії одержувачів зі складними матеріалами [27].

Як правило, більшість науковців використовує спільні загальнонаукові методи дослідження креолізованого тексту: це метод концептуального аналізу –

для з'ясування дефініції “креолізований текст”; метод аналізу, синтезу та порівняння – для виокремлення різновидів креолізованого тексту; ілюстративний метод – для добирання прикладів з ілюстративного матеріалу [6].

Використання цих методів в свою чергу допомагає виділити певні моделі креолізації вербальних та невербальних одиниць. Наприклад, Г.О. Цуканова пропонує п'ять моделей об'єднання цих компонентів:

- “вербальний текст + зображення” – метафоричний образ утворюється поєднанням компонентів, що окремо сприймаються як нейтральні;
- “лексична метафора + зображення” – вихідний метафоричний вербальний текст поєднується з нейтральним зображенням;
- “візуальна метафора + вербальний текст” – до метафоричних зображень додається нейтральний вербальний текст;
- “метафоричний вербальний текст + візуальна метафора” – метафоричний креолізований текст створюється взаємозалежністю лексичної та візуальної метафор; сутність такої метафоричності розкривається лише за умови нерозривності складових;
- “метафоричний вербальний текст = візуальна метафора” – це тексти з найвищим рівнем креолізації, у яких текстова метафора “вписана” у візуальну; вона формується на рівні ідеї повідомлення [24, с. 151].

Існує багато різновидів кореляції тексту та зображення, серед яких російська дослідниця Л.В. Головіна виокремлює паралельний (зміст тексту та малюнок повністю збігаються), доповнювальний (іконічна інформація частково перекриває вербальний текст або навпаки) та інтерпретативний (текст та зображення не пов'язані одне з одним за змістом) [5, с. 93]. Відповідно до даної класифікації М.Ю. Амеліна виділяє повну або часткову кореляцію [1, с. 14].

На основі когнітивного підходу інтерпретує креолізовані тексти Ю.В. Стодолінська та виділяє в них основний та допоміжний вербальний компонент [21]. Зо дослідницею, основні компоненти містять найбільш важливу інформацію, яка є самодостатньою та зрозумілою. Допоміжний вербальний компонент містить додаткову інформацію, яка не є ключовою і зазвичай є графічно виділеною (меншим шрифтом або в дужках). Допоміжний невербальний компонент зображує інформацію, яка не містить суттєвого значення для адресата та, як правило, відіграє естетичну функцію [21, с. 104].

Інтерпретувати креолізовані тексти за допомогою “когнітивного прийому вербально-візуальної метафори, яка шляхом мапування допоможе встановити співвідношення між зображенням та вербальними компонентами”, пропонує А.Л. Сегал [17, с. 124]. Візуальні елементи креолізованого тексту у дослідженні співвіднесено зі знаками-іконами, знаками-символами та знаками-індексами.

Розмірковуючи про співвідношення вербального і візуального рядів у креолізованому тексті, О. Мстиславська зазначає, що вербальний ряд визначає природу візуального. Однак візуальний ряд значно поглиблює сприйняття вербального ряду: він розширює, доповнює і здійснює його інтерпретацію візуальними засобами [15, с. 418]. Зображувальний ряд моделює образ того світу, який пропонує текст. Він представ-

ляє другу інформаційну систему розгортання змісту твору [15, с. 423]. На підтвердження цих міркувань Г.В. Бітківська наводить графічне оформлення есе Дмитра Павличка, “який є поліграфічним відтворенням живого почерку, цілком відповідає широму, відвертому тону думок поета” [3, с. 97–98]. Дослідниця використовує контекстуально-інтерпретаційний метод, витлумачуючи невербальні елементи когнітивним способом, аналізуючи сприйняття елемента на основі фонових знань.

Висновки. У рецензії на книгу про креолізовані (в західній традиції – мультимодальні) метафори, Х. Штёкл підкреслює важливість об'єднання когнітивної та креолізованої парадигми. Когнітивна лінгвістика використовує креолізовані тексти для вивчення різних проявів концептуальних метафор у зображеннях, звуках і жестах, щоб побачити, як метафори побудовані, об'єднуючи ці режими. Теорія креолізації сфокусована на ключових функціях метафор для зв'язку різних режимів у креолізованому дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

- Амеліна М.Ю. Взаємодія вербального та невербального компонентів в текстах іспаномовної реклами / М.Ю. Амеліна // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – Вип. 24. – 2013. – С. 12–19.
- Бедрик В.П. Комунікація та автокомунікація в сучасній українській візуальній поезії / В.П. Бедрик // Літературознавчі студії. – Вип. 35. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2012. – С. 33–37.
- Бітківська Г.В. Візуальний образ у сучасному літературному журналі / Г.В. Бітківська // Літературознавчі студії. – Вип. 39 (1). – 2013. – С. 95–102.
- Васильківська О.О. Проблема сприйняття і вивчення візуальної лірики сучасними читачами / О.О. Васильківська // Соціум. Наука. Культура. Філологічні науки / URL : <http://intkonf.org/vasilkivska-oo-dokt-ped-nauk-prof-kutsevolom-problema-spriynuyattu-ia-vivchennya-vizualnoyi-liriki-suchasnimi-chitachami/>
- Головина Л.В. Креолізований текст: закономірності побудови / Л.В. Головина // Речеве об'єднання: психологічні та психолінгвістичні проблеми. – М.: АН СРСР, Ін-т лінгвістики, 1985. – С. 82–100.
- Драган-Іванець Н. Паралінгвістичні засоби креолізованого інтернет-тексту / Н. Драган-Іванець // Стиль і текст: науковий збірник / за ред. В.В. Різуна; Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2014. Вип. 15. С. 223–230.
- Дымарский М.Я. Проблемы текстообразования и художественный текст: на материале русской прозы XIX–XX веков / Михаил Яковлевич Дымарский. – Изд. 3-е, испр. – М.: КомКнига, 2006. – 296 с.
- Клочек Г.Д. Поетика візуальності Тараса Шевченка / Григорій Дмитрович Клочек. – К.: Академвидав, 2013. – 256 с.
- Колотвін В. Візуальна поезія – альтернатива лінійній організації восприятия / В. Колотвін // Доклад на фестивалі “Культурні герої 21 століття” в г. Кемерово, 1999 / URL: <http://www.vavilon.ru/textonly/issue3/colotvin.htm>
- Ковалів Ю.І. Літературна енциклопедія: у 2 томах / Юрій Ковалів. – К.: ВЦ “Академія”, 2007. – Т. 1. – 608 с.
- Кулешов С.Г. Документ як історичний джерело: граничні поняття з точки зору інформаційного підходу / С. Г. Кулешов; под общ. ред. Н.С. Ларькова // Документ як соціокультурний феномен: збірник матеріалів IV Всеросійської науково-практичної конференції з міжнародним участям. – Томск: Томський державний університет, 2010. – С. 142–145.
- Літературознавчий словник-довідник / [редкол.: Р.Т. Гром'як та ін.]. – К.: Академія, 1997. – 748 с.
- Липчанська О.В. Мовно-стилістичні особливості текстів візуальної поезії / О.В. Липчанська // Актуальні проблеми сучасної лінгвістики та методики навчання іноземних мов в дослідженнях студентів: збірник статей. – Вип. 9, Ч. 2. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – С. 11–18.
- Мочернюк Н.Д. Художній простір у контексті інтермедіальності (поезія та образотворче мистецтво) / Н.Д. Мочернюк // Питання літературознавства: науковий збірник / гол. ред. О.В. Червінська. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – Вип. 87. – С. 219–229.
- Мстиславская Е. Вербальный и визуальный ряды в книжной культуре (на материале авторской книги) / Е. Мстиславская // Искусство versus литература: Франция – Россия – Германия на рубеже XIX – XX веков: Сб. ст. – М. ОГИ, 2006. – С. 418–423.
- Садченко В.Т. Текст как объект лингвистической семиотики / В. Т. Садченко // Вестник Челябинского государственного университета. – №5 (143) “Филология. Искусствоведение”. – Вып. 29. – Челябинск, 2009. – С. 104–111.
- Сегал А.Л. Візуальні компоненти в рекламній інформаційному колажі як креолізованому утворенні / А.Л. Сегал // Studia philologica. – 2014. – Вип. 3. – С. 123–128.
- Серкова Н.И. Предпосылки членения текста на сверхфрагментах / Н.И. Серкова // Вопросы языкознания. – 1978. – № 3. – С. 75–82.
- Скалевська Г.О. Конкретний поетичний текст як складна самоорганізована система: проблеми інтерпретації / Г.О. Скалевська // Наукові записки. Серія “Філологічна”. – Острог: Вид-во Національного університету “Острозька академія”. – Вип. 30. – 2012. – С. 159 – 161.
- Степанов А.Г. Семантика стихотворной формы: Фигурная графика, строфика, enjambement: дисс. ... канд. филол. наук: 10.01.08 / Александр Геннадьевич Степанов. – М.: РГБ, 2003. – 186 с.
- Стодолінська Ю.В. Класифікація креолізованих текстів у дискурсі маркетингу американських компаній дитячого одягу / Ю.В. Стодолінська // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу “Києво-Могилянська академія”]. Сер. : Філологія. Мовознавство. – Вип. 204. Том 216. – 2013. – С. 103–109.
- Ткаченко О.П. Курйозна поезія в українській бароковій літературі 1999 года: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Олена Петрівна Ткаченко; Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1999. – 20 с.
- Тяжлов Я.И. Графическая норма в современных медиатекстах о кино / Я.И. Тяжлов // Современный дискурс-анализ. – Выпуск 9 / URL: <http://discourseanalysis.org/ada9/st67.shtml>
- Цуканова Г.О. Метафора в креолізованих текстах друкованої соціальної реклами / Г.О. Цуканова // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2013. №2(14). С. 150–154.
- Androusoyopoulos, J. Zur Beschreibung verbal konstituierter und visuell strukturierter Textsorten: das Beispiel Flyer / J. Androusoyopoulos // Bild im Text – Text und Bild [eds. U. Fix, H. Wellman]. – Heidelberg: Winter, 2000. – S. 343–366.
- Holmqvist, K., Nyström, M., Mulvey, F. Eye tracker data quality: What it is and how to measure it / K. Holmqvist, M. Nyström, F. Mulvey // Proceedings of the 2012 Symposium on Eye Tracking Research and Applications. – New York, NY: ACM; 2012. – P. 45–52.
- Scheiter, K., Van Gog, T. Using Eye Tracking in Applied Research to Study and Stimulate the Processing of Information from Multirepresentational Sources / K. Scheiter, T. Van Gog // Applied Cognitive Psychology. Special Issue: Themed issue: Using Eye Tracking in Applied Research to Study and Stimulate the Processing of Information from Multi-representational Sources. – Vol. 23. – № 9. – 2009. – P. 1209–1214.
- Stöckl, H. In between Modes: Language and Image in Printed Media / H. Stöckl // Perspectives on Multimodality [eds. E. Ventola, C. Charles, M. Kaltenbacher]. – Amsterdam: Benjamins, 2004. – P. 9–30.
- Stoeckl, H. The language-image-text – Theoretical and analytical inroads into semiotic complexity / H. Stoeckl // Arbeiten aus Anglistic und Amerikanistik. Band 34 (2009). Heft 2. Gunter Narr Verlag Tübingen. – P. 203–226.

REFERENCES

- Amelina, M.Yu. The interaction of verbal and nonverbal components in the texts of the Spanish commercial / M.Yu. Amelina // The problems of semantics, pragmatics and cognitive linguistics. – Vol. 24. – 2013. – P. 12–19.
- Bedrik, V.P. The communication and autocommunication in the modern Ukrainian visual poetry / V. P. Bedrik // Literary Studies. – Vol. 35. – K. : KNU named after Taras Shevchenko, 2012. – P. 33–37.
- Bitkivska, B.V. Visual images in contemporary literary magazine / G.V. Bitkivska // Literary Studies. – Вип. 39 (1). – 2013. – P. 95–102.
- Vasytkivska, O.O. The problem of perception and study of modern visual poetry readers / O.O. Vasytkivska // Society. Science. Culture. Philology / URL: <http://intkonf.org/vasytkivska-oo-dokt-ped-nauk-prof-kutsevol-om-problema-spriynyattya-i-vivchennya-vizualnoyi-liriki-suchasnimi-chitachami/>
- Golovina, L.V. The creolized text: patterns of building / L.V. Golovina // Speech Communication: psychological and psycholinguistic problems. – Moscow: USSR Academy of Sciences, Institute of Linguistics, 1985. – P. 82–100.
- Dragan-Iwaniec, N. The paralinguistic means of the creolized Internet text / N. Dragan-Iwaniec // Style and text: scientific journal / ed. V. Rizun; Journalism Institute of Kyiv National Taras Shevchenko University. – K., 2014. – Vol. 15. – P. 223–230.
- Dymarsky, M.J. Problems of textbuilding and literary text: on a material of Russian prose of XIX–XX centuries / Mikhail Yakovlevich Dymarsky. – 3rd ed, corr. – M.: KomKniga, 2006. – 296 p.
- Literary Dictionary Directory / [redkol. : R.T. Hrom'yak et al.]. – K.: Academy, 1997. – 748 p.
- Mochernyuk, N.D. The art space in the context of Intermediality (poetry and art) / N.D. Mochernyuk // Questions of literature: scientific journal / Ed. A.V. Chervinska. – Chernivtsi: Chernivtsi National University Press, 2013. – Vol. 87. – P. 219–229.
- Klochek, G.D. Poetics of visuality of Taras Shevchenko / Grygory Dmytrovych Klochek. – K.: Akademydav, 2013. – 256 p.
- Kovaliv, Y.I. Literary Encyclopedia: in 2 volumes / Yuri Kovaliv. – K.: EC "Academy", 2007. – V. 1. – 608 p.
- Kolotvyn, V. Visual Poetry – an alternative to linear organisation of the perception / V. Kolotvyn // The report at the "The Cultural Heroes of the 21st century" in Kemerovo, 1999. – Access mode: <http://www.vavilon.ru/textonly/issue3/kolotvin.htm>
- Kuleshov, S.G. document as a historical source: the boundaries of the concept in terms of the information approach / SG Kuleshov; under the total. ed. N.S. Lar'kov // The document as a sociocultural phenomenon: a collection of materials of the IV All-Russian scientific-practical conference with international participation. – Tomsk: Tomsk State University, 2010. – P. 142–145.
- Lypchanska, O.V. The linguistic-stylistic features of visual poetry texts / O.V. Lypchanska // Actual problems of modern linguistics and language teaching methodology in students' studies: a collection of articles. – Vol. 9 Part 2. – Kharkiv, Kharkiv National University Karazin, 2013. – P. 11–18.
- Mstislavskaya, E. Verbal and visual culture in the book series (based on the author's book) / E. Mstislavskaya // Art versus literature in France - Russia - Germany at the turn of XIX–XX centuries: Coll. Art. – M. OIG, 2006. – P. 418–423.
- Sadchenko, V.T. Text as an object of linguistic semiotics / V.T. Sadchenko // Bulletin of Chelyabinsk State University. – №5 (143) "Philology. Arts ". – Vol. 29. – Chelyabinsk, 2009. – P. 104–111.
- Segal, A.L. Visual components in the advertising-information collages as creolized formation / A.L. Segal // Studia philologica. – 2014. – Vol. 3. – P. 123–128.
- Serkova, N.I. Preconditions of the text division on the micro-text level / N.I. Serkova // Questions of Linguistics. – 1978. – № 3. – P. 75–82.
- Skalevska, G. . The concrete poetic text as a complex self-organizing system, problems of interpretation / G.O. Skalevska // Scientific notes. Series "Philological". – Ostroh: National University "Ostroh Academy" Pres. – Vol. 30. – 2012. – P. 159. – 161.
- Stepanov, A.G. Semantics of poetic form: Figured graphics, strophics, enjambement: diss. ... Cand. filol. sciences: 10.01.08 / Alexander G. Stepanov. – M.: RSL, 2003. – 186 p.
- Stodolinska, Yu.V. Classification of the creolized texts in the marketing discourse of American companies of children's clothing / Yu.V. Stodolinska // Scientific papers [Petro Mohyla Black Sea State University Complex "Kyiv-Mohyla Academy"]. Avg. : Philology. Linguistics. – Vol. 204. Volume 216. – 2013. – P. 103–109.
- Tkachenko, O.P. Curious poetry in Ukrainian baroque literature 1999.: Autoabstract. to diss ... Candidate. philol. sciences: 10.01.01 / Tkachenko Olena Petrivna; Kyiv National Taras Shevchenko University. – K., 1999. – 20 c.
- Tyazhlov, Y.I. Graphic norm in modern media texts about the movie / Y. I. Tyazhlov // Modern discourse analysis. – Issue 9. – Access mode: <http://discourseanalysis.org/ada9/st67.shtml>
- Tsukanova, G.A. Metaphor in creolized texts of printed social advertisements / G.A. Tsukanova // The State and Regions. Series: Social Communications. – 2013. – №2 (14). – P. 150–154.
- Androustopoulos, J. Zur Beschreibung verbal konstituierter und visuell strukturierter Textsorten: das Beispiel Flyer / J. Androustopoulos // Bild im Text – Text und Bild [eds. U. Fix, H. Wellman]. – Heidelberg: Winter, 2000. – S. 343–366.
- Holmqvist, K., Nyström M., Mulvey F. Eye tracker data quality: What it is and how to measure it / K. Holmqvist, M. Nyström, F. Mulvey // Proceedings of the 2012 Symposium on Eye Tracking Research and Applications. – New York, NY: ACM; 2012. – P. 45–52.
- Scheiter, K., Van Gog, T. Using Eye Tracking in Applied Research to Study and Stimulate the Processing of Information from Multirepresentational Sources / K. Scheiter, T. Van Gog // Applied Cognitive Psychology. Special Issue: Themed issue: Using Eye Tracking in Applied Research to Study and Stimulate the Processing of Information from Multi-representational Sources. – Vol. 23. – № 9. – 2009. – P. 1209–1214.
- Stöckl, H. In between Modes: Language and Image in Printed Media / H. Stöckl // Perspectives on Multimodality [eds. E. Ventola, C. Charles, M. Kaltenbacher]. – Amsterdam : Benjamins, 2004. – P. 9–30.
- Stoeckl, H. The language-image-text – Theoretical and analytical inroads into semiotic complexity / H. Stoeckl // Arbeiten aus Anglistic und Amerikanistic. Band 34 (2009). Heft 2. Gunter Narr Verlag Tübingen. – P. 203–226.

Cognitive-interpretative approach to the analysis of the sign nature of the creolized verse texts

O.O. Vialikova

Abstract. In the article the sign nature of the creolized verse texts (which embrace shape poetry, concrete poetry and zaum in the paper work) is analysed. The author dwells on the careful study of text semiotics in general, and the specific features of the creolized verse text in particular. The methods of study of visual poetry under analysis are combined in the article into the cognitive-interpretative approach, as their authors base their ideas on the analysis of perception of certain elements of the visual text and the interpretation of the whole text.

Keywords: text semiotics, visual poetry, creolized verse text, sign nature, methods of analysis